

сплатити податки, тому держава повинна розробити ефективну податкову систему. Зрозуміло, що податкове навантаження змушує платників вживати заходів, які є порушеннями податкового законодавства. З цього випливає, що бажано законними шляхами зменшити таке обтяження, використовуючи можливі пільги, впроваджуючи систему податкового планування.

Список використаних джерел: 1. Євтушенко Н. О. Податкові ризики та система керування ними. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Менеджмент інновацій*. 2016. Вип. 6. С. 68-77. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumi_2016_24_6_9. 2. Колісниченко К. І. Сутність і фактори виникнення податкових ризиків. *Світ фінансів*. 2013. № 2. С. 40-47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/svitfin_2013_2_6. 3. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів : [навч. посіб.] / С. Фролов, О. Кузьменко, А. Бойко та ін. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 332 с. URL: http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/6644/1/1407_2015.pdf.

УДК 657

В. С. Пономаренко, здобувачка вищої освіти

Науковий керівник: **Ю. М. Перетятко**, канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ ТА ПЛАТЕЖІВ, ВПРОВАДЖЕНІ ОНОВЛЕННЯМ ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ В 2020 РОЦІ

Ключові слова: платники податків, контролюючі органи, ПКУ, податок, адміністрування, відповідальність.

Процес законотворення не стоїть на місці, держава досягає нового рівня економічного розвитку, оновлюючи нормативно-правові документи. Так, Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» від 16.01.2020 року № 466-IX (далі – Закон № 466-IX) було внесено зміни, які вже чинні або ще набудуть чинності в наступному 2021 році [1]. Тож, з метою ознайомлення та аналізу оновлених положень Податкового кодексу України (далі – ПКУ) звернемо увагу на основні зміни, що стосуються особливостей адміністрування податків, зборів та платежів загалом.

По-перше, розглянемо *загальні зміни, запроваджені Законом № 466-IX*. До них відносимо:

- усунення технічних та логічних помилок у ПКУ;
- узгодження податкових норм з іншими оновленими законодавчо-правовими актами;
- визначення контролюючих органів та їх функцій, у зв'язку з реорганізацією Державної фіскальної служби України;
- запровадження норм щодо єдиної юридичної особи в структурі ДПС України;
- встановлення процедури взаємного узгодження з метою усунення проблеми подвійного оподаткування;
- вдосконалення функціональних можливостей електронного кабінету платника податків;
- вирішення питань щодо граничного строку сплати податкового зобов'язання, який припадає на вихідний або святковий день;
- визначення чітких вимог до оформлення випадків втрати, пошкодження або дострокового знищення документів платником;
- збільшення строку, на який може бути продовжено термін надання індивідуальної податкової консультації з 10 до 15 днів;
- надання можливості поновлення строку подання платником скарги в адміністративному порядку, якщо не пройшло 6 місяців з моменту отримання рішення, а також можливості нерезидентам оскаржити певні рішення у контролюючого органу, який їх виніс;
- запровадження нових умов оплати праці державних службовців контролюючих органів [2; 3].

Таким чином, зазначені нововведення покращують процедуру адміністрування податків, зборів та платежів, забезпечуючи спрощення вирішення питань стосовно їх надходження як до державного, так і до місцевих бюджетів. При цьому помітний вплив оцифрування інформації

через розширення можливостей електронного кабінету платника податків. До того ж зміни не оминули й самі контролюючі органи, визначивши їхні функції та нові умови оплати праці.

Слід також звернути увагу на те, що стосується стягнення боргів, а саме:

- скорочено термін, протягом якого до платника податків, якому надіслано податкову вимогу, не застосовуються заходи стягнення, з 60 до 30 календарних днів;
- доповнено підстави звільнення майна платника податків – боржника з податкової застави;
- зменшено терміни, протягом яких платник податків може самостійно здійснити оцінку майна, з двох до одного місяця [3].

Такі заходи спрямовані на пришвидшення процесу погашення заборгованостей платників податків, де головним рушієм виступають більш жорсткі вимоги щодо сплати боргів.

По-друге, з'ясуємо найсуттєвіші оновлення, які торкаються відповідальності як контролюючих органів, так і платників податків. Запроваджується нова концепція відповідальності, яка передбачає:

- обов'язковий аналіз та доведення контролюючими органами наявності умислу та вини платника податків при вчиненні податкового правопорушення;
- притягнення до фінансової відповідальності платника податків за вчинення податкового правопорушення здійснюється за умови наявності в діянні вини, крім деяких податкових правопорушень, відповідальність за які настає незалежно від наявності вини;
- визначення обставин, що пом'якшують відповідальність особи за вчинення податкового правопорушення;
- визначення додаткових обставин, що звільняють від фінансової відповідальності платника податків;
- зменшення розміру штрафів за вчинення податкового правопорушення на 50 відсотків у разі наявності хоча б однієї обставини, що пом'якшує відповідальність;
- відповідальність контролюючих органів за вчинення податкових правопорушень незалежно від наявності вини;
- визначення фіксованого розміру компенсації (одна мінімальна заробітна плата) за шкоду, заподіяну протиправними рішеннями, діями чи бездіяльністю контролюючих органів, для отримання якої платнику податків необхідно довести лише факт протиправності рішень, дій бездіяльності контролюючих органів;
- визначення переліку видів шкоди, заподіяної протиправними рішеннями, діями чи бездіяльністю контролюючих органів, які можуть бути заявлені платником податків до відшкодування (сума такого відшкодування не повинна перевищувати 50 розмірів мінімальної заробітної плати) [3].

Отже, змінами чітко окреслено наявність обставин, що можуть вплинути на пом'якшення або і звільнення від відповідальності, визначено необхідність доказів умислу та вини платника податків. При цьому, що стосується контролюючих органів, то відповідальність настає незалежно від наявності вини відповідно до встановленого переліку видів шкоди. А за наявності факту протиправності рішень чи дій бездіяльності контролюючих органів, визначено фіксовану величину компенсації платнику податків у розмірі однієї мінімальної заробітної плати.

Зазначимо також, що Законом № 466-IX встановлено нові штрафні санкції, які будуть застосовуватися вже з 1 січня 2021 року:

1) у розмірі 2 відсотків обсягу постачання (без ПДВ), але не більше 1200 грн, для кожної несвоечасно зареєстрованої податкової накладної для операцій із постачання товарів/послуг, які звільнені від ПДВ або які оподатковуються за нульовою ставкою та ін.;

2) у розмірі 5 відсотків обсягу постачання (без ПДВ), але не більше 3400 грн, для кожної податкової накладної, яка не зареєстрована для операцій із постачання товарів/послуг, які звільнені від ПДВ або які оподатковуються за нульовою ставкою;

3) за неподання контролюючою особою звіту про контрольовані іноземні компанії – у розмірі 100 розмірів прожиткового мінімуму для працездатної особи за кожний такий факт (понад 210 200 грн), несвоечасне подання цього звіту – 50 розмірів прожиткового мінімуму для працездатної особи за кожний такий факт (понад 105 100 грн) [1, 3].

Тож, аналізуючи дані санкції, можемо стверджувати, що вони значно підвищили розміри штрафів у разі вчинення зазначених протиправних дій.

По-третє, звернемо особливу увагу на облік платників податків, адже нововведення не минули і його. Так, відповідно до пп. 14.1.24 ПКУ змінюються критерії належності платника податків до великих платників, а саме сплата виключно податкових платежів – 1,5 млн євро (раніше 1 млн податкові та митні платежі) [2; 3]. До того ж встановлюється порядок обліку в контролюючих органах нерезидентів (іноземних компаній, організацій) [3]. Взяття їх на облік в контролюючих органах здійснюється:

– після акредитації (реєстрації, легалізації) на території України відокремленого підрозділу;

– до отримання нерезидентом майнових прав на нерухомість або землю в Україні;

– до відкриття рахунків в банках України;

– у разі акредитації на території України відокремленого підрозділу, одночасно із взяттям на облік нерезидента здійснюється взяття на облік і його відокремленого підрозділу [1, 3].

Стосовно обліку платників податків варто відзначити ще й те, що вдосконалюється порядок реєстрації платниками податку на додану вартість і забезпечується облік фізичних осіб підприємців з ознакою провадження «незалежної професійної діяльності» [3].

Таким чином, спостерігаємо покращення ведення обліку платників податків та уточнення вимог взяття на облік у контролюючих органах нерезидентів.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що оновлені положення ПКУ, причиною змін яких виступає Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» від 16.01.2020 року № 466-IX, стосуються не тільки платників податків, як резидентів, так і нерезидентів, але й самих контролюючих органів. Так, пришвидшується процес вирішення спірних питань щодо сплати податків, зборів та платежів, модернізується електронне середовище платників податків у розрізі кожного окремого електронного кабінету, впроваджуються більш чіткі вимоги до відповідальності, набувають чинності нові розміри штрафних санкцій у разі порушення податкових норм, що діятимуть вже в 2021 році, а також вдосконалюється система обліку платників податків контролюючими органами. Усе це істотно впливає як на ефективність провадження діяльності суб'єктами господарювання, так і на виконання податковими органами покладених на них обов'язків, що, в свою чергу, відбивається і на підвищенні економічного розвитку всієї країни.

Список використаних джерел: 1. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві : Закон України від 16.01.2020 року № 466-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20#Text>. 2. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI (у редакції від 07.11.2020 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>. 3. Зміни, передбачені Законом № 466-IX, що удосконалює податкове законодавство. URL: <https://www.tax.gov.ua/nove-prodatki--novini-/419682.html>.

УДК 005:336.22 (477)

А. О. Чубикіна, здобувач вищої освіти

Науковий керівник: **О. І. Волот**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УКРАЇНІ

Ключові слова: податковий менеджмент, підприємство, суб'єкт, управлінські рішення, особливості, функції, оподаткування.

У сучасному ринковому середовищі стрімко розвивається сектор приватного підприємництва. Суб'єкти підприємництва завжди прагнуть до підвищення ефективності своєї діяльності, скорочення витрат, раціоналізації виробництва, збільшення прибутку. В процесі діяльності підприємства управлінці спираються на прийняття зважених рішень для досягнення результатів.